

Loonwijzer-rapport

Buitenlandse voorbeelden

Franci Larondelle

één jaar loonwijzeronderzoek

Het afgelopen jaar zijn de loonkloof, en alle afgeleide problemen, ruim in de pers aan bod gekomen. Wie het niet gezien of gehoord heeft was zeker bezig aan een latente winterslaap. Ondanks vrouwendag, vrouwenmars en Equal Pay-Day staan we vandaag nog even ver. Of misschien toch iets verder? De profen Sels en Konings, zij aan zij met SD Worx, Steunpunt WAV, Hiva en Loonwijzer, toch niet van de minsten, onderzochten, analyseerden en beschreven de Belgische loonkloof. Vanuit het Vlaamse beleid kwam er het, bijna jaarlijkse, 'Genderzakboekje' Vanuit Federale kant deed het ministerie Gelijke Kansen enkele pogingen om een debat op te starten. De premier opende de werf 'gelijke kansen' en toen werd het stil. Ondanks verder onderzoek, publicaties en ronkende politieke verklaringen, bleef het stil.

In dit Loonwijzer-rapport

- 1 één jaar loonwijzeronderzoek
- 2 architect gevraagd
- 3 regelingen in het buitenland
- 4 hoeveel ministers

NV. België zoekt architect (m/v) voor uitvoering werven

Een aantal Belgische politica's dienden wetsvoorstellen en resoluties in bij Kamer en Senaat. Sommige voorstellen gaan ver en gaan de oorzaken van de loon(loopbaan)kloof te lijf, allen hebben ze de intentie iets te willen doen. Dat is een verdienste op zich en kan niet altijd over het betreffende beleid gezegd worden. Hoe pakken andere landen dit aan? We vergeleken een aantal systemen met elkaar en concluderen dat de Scandinavische landen (opnieuw?!) de zaak goed aanpakken.

Land	Geregeld via		Rol van de sociale partners
	Wetgeving	Algemene Collectieve Arbeids Overeenkomsten(CAO)	
Oostenrijk	JA	De gelijkheidsbepalingen in een zeldzame CAO. Een voorbeeld van sectorale CAO over positieve acties bij de administratieve werknemers van sociale voorzieningenleveranciers. Een paar lokale overeenkomsten voorzien gelijke kansen plannen.	Neen Geen driezijdige of bilaterale overeenkomsten. De sociale partners neigen om CAO's te beschouwen niet seksistisch. Twee vakbonden - de administratieve Vakbond van Bezoldigde Werknemers (Gewerkschaft der Privatangestellten, GPA) (AT0212202F) en de handmetaalbewerking en Vakbond van de Textiel (Gewerkschaft metall-Textil, GMT) - zoeken naar geslachtsgelijke CAO's
België	Ja	Intersectorale overeenkomsten bevatten enkele relevante bepalingen (BE0101337F). Gelijke Kansen Plannen, vastgelegd bij wet (zie tabel 2 onderaan), kunnen leiden tot ondernemingscao	Vakbonden beschikken over interne structuren op alle niveaus om te werken aan gelijke kansen
Denemarken	Ja	Sommige voorbeelden van gelijke kansen, die soms effectief gelijkheid impliceren, zijn hoofdzakelijk op sectoraal niveau.	Uitgebreide aanwezigheid van de 'gelijke kansen structuren' in vakbonden en werkgeversorganisaties.

Finland	Ja	Sommige gelijkheidsbepalingen in overeenkomsten tussen sectoren en sectorale (met één voorbeeld van sectorale CA die naar gelijkheidsplannen verwijst). Ook worden de wetgevende veranderingen betreffende beroepsleven voorbereid door driezijdige onderhandelingen (wg, vakbonden, overheid)	Regelmatige en actieve betrokkenheid in beleidskwesties betreffende gelijke kansen..
Frankrijk	Ja	De gelijkheidswet van 2001 (wet Génisson) introduceerde verplichting om beroepsgelijkheidskwesties in collectieve arbeidsonderhandelingen op sector en bedrijfsniveau te omvatten. Nochtans zijn weinig overeenkomsten ondertekend. Klein aantal bedrijf CAO's op gelijke kansen plannen die door wet worden toegelaten	Wegens wet Génisson, zijn de sociale partners verplicht om sector – en ondernemingsonderhandelingen in de genderoptiek te bekijken.
Duitsland	Ja	Enkele CAO's met gelijke kansen bepalingen. Aandacht voor gelijke kansen wordt vooral gevonden bij CAO's afgesloten door Verdi (bediendevakbond) enkele ondernemingscao's leiden tot effectieve gelijke kansenprogramma's.	Vakbonden en werkgeversorganisaties zijn actief betrokken bij de gelijke kansen initiatieven.
Griekenland	Ja	Intersectorale akkoorden bevatten enkele bepalingen over gelijke kansen. Op sectoraal vlak heeft de banksector een gelijke kansen cao en op ondernemingsvlak zijn er akkoorden. Geen algemene CAO over gelijke kansen.	Beperkte betrokkenheid bij gelijke kansen beleid.
Hongarije	Ja	Geen systeem van CAO.	Sociale partners spelen een belangrijke rol in de, onlangs geïnstalleerde, Gelijke Kansen Commissie (Eszélyegyenlőségi Bizottság). Enkele vakbonden, voornamelijk uit de openbare sector, voeren een gelijke kansenbeleid..
Ierland	Ja	Intersectorale akkoorden bevatten gelijkheidsbepalingen. Enkele ondernemingscao's gaan over gelijke kansen met effectieve gelijke kansen plannen	Vakbond moet lobbyen voor verandering. Door een stijging van vrouwenarbeid en vakbond lidmaatschap, heeft men initiatieven genomen om de gelijkheid binnen vakbond op nationaal als op plaatselijk vlak te bevorderen en op de nationale agenda te plaatsen.
Italië	Ja	Gelijke kansen worden vaak onderhandeld op twee niveaus: nationale sectoren en op ondernemingsvlak. Positieve actie plannen worden meestal lokaal onderhandeld, met relevante bepalingen die verwijzen naar nationale CAO's	Vakbondsrol meestal beperkt tot vastleggen, van principes. Sociale partners op hoger niveau hebben een beperkte rol in het beleid op ondernemingsvlak.
Luxemburg	Ja	Zeer weinig onderhandelen over gelijke kansenbeleid..	Sociale partners niet expliciet betrokken bij gelijke kansen debat.
Nederland	Ja	CAOs behandelen sommige gelijkheidskwesties, hoofdzakelijk op gebieden niet die door de wetgeving worden gedekt. Het gelijke kansenbeleid als dusdanig is geen deel van CAO's, maar zij behandelen in sommige gevallen relevante kwesties zoals gelijke kansen in rekrutering, selectie en opleiding, en positieve acties.	Op central niveau nemen de sociale partners speciale initiatieven.

Noorwegen	Ja	Gelijke kansen verwijzen naar of worden geregeld door CAO's. In ' basisovereenkomsten ', zijn algemene verplichtingen opgenomen en in andere CAO's zijn specifiekere bepalingen opgenomen..	Sociale partners zijn op nationaal en lokaal vlak actief betrokken bij de aanmoediging van het gelijke kansenbeleid Een gezamenlijke verklaring van de sociale partners in iedere onderneming. .
Polen	Ja	Geen Algemene CAO's	Geen gekende paritaire of overheidsonderhandelingen.
Slovakijë	Ja	Sommige CAO's bevatten verplichtingen voor werkgevers om aan een gelijke kansenbeleid te werken. Gelijke kansenbeleid staat niet in de belangstelling.	Geen enkel paritair of driedelig initiatief. Sociale partners leggen enkel de principes vast De Confederatie van Vakbonden (<i>Konfederácia odborových zväzov Slovenskej republiky, KOZ SR</i>).heeft een commissie voor gelijke kansen opgericht.
Slovenia	Ja	Geen Algemene CAO's.	Economische en Sociale Raad (<i>Ekoneenmsko socialni svet Slovenije, ESSS</i>) tekende een sociaal akkoord voor 200- - 2005 dat specifieke verplichtingen voor alle partijen om gelijke kansen te promoten. bevat.
Spanje	Ja	CAO's op sectoraal, regional en ondernemingsvlak bevatten bepalingen die verwijzen naar gelijke kansen.. Zij bevatten geen specifieke voorzieningen inzake gelijke kansen op werkplaats niveau.maar sommige dekken relevante onderwerpen zoals positieve acties.	Geen sociaal partnerschap over gelijke kansen. Nochtans doet de algemene CAO van 2003 aanbevelingen om gelijke kansen op te nemen in de onderhandelingen op alle niveaus.
Zweden	Ja	De gelijke kansen bepalingen worden gedekt door wetgeving bijgevolg maken ze zelden deel uit van cao's Nochtans bevatten, sommige cao's verbeteringen van de bestaande wetgeving.	Sociale partners op lokaal niveau spelen een belangrijke rol in de vervulling van de wetgeving. Gelijke kansen in het algemeen zijn van groot belang voor de sociale partners
Verenigd Koninkrijk	Ja	Moeilijk vanwege de versplintering en decentralisatie van het sociaal overleg. De regelgeving inzake gelijke kansen is niet wijdverspreid.. De Public Disclosure Act van 1998 en de daarvan afgeleide Equal Pay questionnaire geeft individuen de mogelijkheid om klachten tegen werkgever aanhangig te maken voor de rechtbank.	Geen paritaire of tripartiete initiatieven. De sociale partners nemen echter deel aan elkaars initiatieven. Er worden enkel algemene principes verkondigd.

De in België bestaande wetgevingen dienen dus dringend geëvalueerd en bijgestuurd te worden op basis van in het buitenland opgedane expertise (bv. Zweden, Noorwegen, Canada...) Is dat nu net niet de bevoegdheid van de 5 ministers van Gelijke Kansen in België? Gender Main Streaming ??

Franci Larondelle coördinator Loonwijzer-Vrouwenloonwijzer equalproject 'dicht de genderloonkloof'

Met de steun van
ESF Vlaanderen,
Europa, en Equal

